

PODKARPATSKÁ RUS (1921)¹

Ján DŽUJKO

Začiatkom 20. rokov 20. storočia začínajú na Podkarpatskej Rusi vznikať prvé periodiká vychádzajúce v českom jazyku. Pre väčšinu z nich bola charakteristická ich veľmi krátka existencia. Jedným z takýchto časopisov bola aj *Podkarpatská Rus*.

Týždenník začal vychádzať 26. apríla 1921 v Užhorode. Tlačil sa na 4 – 8 stranách v Štátnej tlačiarni v Užhorode. Periodikum vydávala Telovýchovná jednota Sokol v Užhorode. Zodpovedným redaktorom časopisu bol Josef Štulík. V periodiku sa postupne sformovali tieto pravidelné rubriky: *Divadlo*, *Legionársky vестník*, *Literatura*, *Sokolský Věstník*, *Různe zprávy*, *Věstník školský*, *Vojenský vестník*.

Periodikum bolo určené predovšetkým Čechom, ktorí žili na Podkarpatskej Rusi, ale priateľsky chcelo vychádzať aj s ďalším slovanským obyvateľstvom. Jeho cieľom

bolo prispieť k tomu, aby sa stalo priestorom, ktorý bude Čechov zblížovať, zjednocovať a upevňovať ich národnú identitu a vlastenectvo. Časopis deklaroval svoju politickú nestrannosť a nezávislosť. Predsavzal si tiež, že do rozličných politických či národnostných sporov zasahovať nebude. Podľa novín Česi neprišli na Podkarpatskú Rus ako nejakí dobyvatelia, ale prišli s úsilím prispieť a pomôcť tu žijúcim obyvateľom k ich lepšej budúcnosti. Periodikum mali oceniť aj čitatelia v Čechách, na Morave a v Sliezsku, aby pochopili aká ťažká práca čakala v tejto časti republiky na tu prichádzajúcich Čechov.

Z obsahovej stránky sa snažila *Podkarpatská Rus* prinášať najmä aktuálne informácie, ktoré sa týkali politického, hospodárskeho, kultúrneho a spoločenského diaľnia na Podkarpatskej Rusi, s dôrazom na Užhorod. Aj keď noviny deklarovali, že nebudú zasahovať do jednotlivých politických a národnostných sporov, na svojich stránkach publikovali viacero príspevkov, ktoré sa týkali národnostných pomerov na Podkarpatskej Rusi. Analyzovali tu žijúcich Rusínov, Židov a Maďarov, ako aj postoj sem prichádzajúcich Čechov k nim. V súvislosti s tým sa tematicky dotkli tunajšej inteligencie a tiež jazykovej otázky. V novinách nechýbali ani príspevky, ktoré analyzovali tamojšie problémy týkajúce sa školstva, zdravotníctva či realizovania pozemkovej reformy na Podkarpatskej Rusi. Popri sokolskom hnutí redakcia

1 Príspevok vznikol v rámci projektu VEGA č. 1/0111/21 *Rusíni, ich politická elita a medzivojnové Československo (1919 – 1939)*.

prenechávala značný priestor na stránkach novín aj Československému Červenému krížu.

Napriek zaujímavému a pestrému obsahu, ktorý redakcia pripravovala pre svojich čitateľov, postihol Podkarpatskú Rus podobný osud ako niekoľko ďalších periodík, ktoré začali vychádzať začiatkom 20. rokov 20. storočia na Podkarpatskej Rusi a v tom istom roku 1921 zanikla.

Použitá literatúra:

HARTL, Antonín. *Kultúrni život osvobozené Podkarpatské Rusi*. Praha : Nákladem Grafického, knihařského a nakladatelského družstva, 1924. 18 s.
Podkarpatská Rus (1921)